

LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMŲ REGIONINĖS ARCHITEKTŲ TARYBOS IŠVADA

2019 m. liepos 11 d.
Klaipėda

Posėdžio pirmininkas – Laimonas Bogušas

Posėdžio sekretorė – Liuda Bartkienė.

Klaipėdos regioninės architektūros tarybos (toliau –Taryba) nariai dalyvavę teikiant pasiūlymus, išvadas ir rekomendacijas: Mindaugas Stepanas, Laimonas Bogušas, Laima Šliogerienė, Margarita Ramanauskienė, Romualdas Gailius, Almantas Mureika, Rolandas Rakevičius, Gintaras Čičiurka.

Nuo projekto svarstymo nusišalino Tarybos nariai : Edmundas Andrijauskas, Almantas Mureika.

Paaškinimus Tarybos posėdyje davė:

Klaipėdos RAT narys – Laimonas Bogušas

Klaipėdos m. savivaldybės atstovas – Klaipėdos m. vyr. architektas Almantas Mureika,

Klaipėdos RAT narys Edmundas Andrijauskas

Prašymą pateikusieji: Dangės bendruomenės asociacija (2019-02-06) ir Klaipėdos bendruomenių asociacija (2019-02-07).

I. NAGRINĖJAMI KLAUSIMAI

Lietuvos architektų rūmai (toliau –Rūmai) gavo Dangės bendruomenės asociacijos (2019-02-06) ir Klaipėdos bendruomenių asociacijos (2019-02-07) prašymus dėl *Bastionų g. su nauju tiltu per Danės upę* projekto architektūrinės – urbanistinės kokybės įvertinimo.

Prie Prašymo priedai nepateikti.

Svarstymui gauti viešai skelbti dokumentai:

1. Poveikio aplinkai vertinimo programa „*Bastionų g. su nauju tiltu per Danės upę statyba*“ 2018-03-02 Nr.(28.3)-A4-2023
2. Bastionų g. su nauju tiltu per Danės upę architektūrinė- inžinerinė koncepcija.

II. KLAUSIMŲ NAGRINĖJIMUI REIKŠMINGOS APLINKYBĖS

Atsižvelgiant į faktą, kad prašymą Rūmams pateikę subjektai nepateikė projekto medžiagos, o projekto autoriai atsisakė šią medžiagą pateikti, posėdyje buvo pristatoma medžiaga, kurią iki posėdžio pradžios pavyko surinkti - Klaipėdos m. savivaldybės administracijos interneto svetainėje skelbiama projekto architektūrinė – inžinerinė koncepcija ir Aplinkos apsaugos agentūros interneto svetainėje skelbiama poveikio aplinkai vertinimo programa su priedais.

Posėdžio pirmininko prašymu vienas iš tilto projekto autorių, architektas E. Andrijauskas pakomentavo 2015m. po įvykusio viešojo pirkimo pavięšintą projekto architektūrinę – inžinerinę koncepciją, joje pateikiamą istorinę analizę, analogų studiją ir tilto su gatve sprendinius. Pristatymo metu buvo priminta, kad pirmieji planai statyti tiltą su senamiesčio aplinkeliu buvo parengti dar XX a. pradžioje, tarpukariu. Trumpai pakomentuoti šiuo metu galiojantys teritorijų planavimo dokumentai – detalieji planai, senamiesčio rytinės dalies transporto schema, viešojo pirkimo sąlygos ir užduotis.

E. Andrijausko teigimu, pasirinkta „olandiško“ tilto koncepcija, formuojant erdvinio objekto – tilto-vartų įspūdį. Autoriaus teigimu, toks tilto charakteris yra tinkamas Klaipėdai, kurios miestovaizdžio svarbus elementas yra uosto kranai. Be to, upės krantinės rytinėje dabartinio senamiesčio dalyje istoriškai buvo miesto pramoninė zona. Danės upėje planuojama vystyti laivybą, todėl projektuojamas iki 500 kartų per metus pakeliamas tiltas. Pabrėžta, kad projekto rengėjai neturi informacijos apie šiuo metu vykstančius procesus, poveikio aplinkai vertinimo eigą, užsakovo poziciją.

Prasidedant diskusijai akcentuojama, kad prašymo teikėjai prašo Tarybos įvertinti konkretaus projekto atitikimą nustatytiems architektūros kokybės kriterijams. Fundamentalūs klausimai dėl tilto poreikio, vietos, miesto administracinės valdžios požiūrio į aktyvių visuomenės atstovų veiklą neturi būti dedikuojami Tarybai, kuri į tokio pobūdžio klausimus neturi objektyvių galimybių argumentuotai atsakyti.

Posėdyje pasisakęs miesto vyr. architektas pristatė užsakovo – Klaipėdos m. savivaldybės administracijos – poziciją. Buvo akcentuota, kad sprendimas statyti tiltą ir gatvę numatytas galiojančiame miesto bendrajame plane, taip pat – anksčiau galiojusiuose miesto bendruosiuose planuose, miesto transporto schemose. Tiltos poreikio klausimas nepaneigtas ir šiuo metu rengiamo miesto bendrojo plano keitimo sprendiniuose. Primintas užsakovo tikslas – iškelti tranzitinį transportą iš Tiltų gatvės, ją paverčiant pėsčiųjų zona. Tuo pačiu akcentuota, kad suplanuotas Bastionų tiltas yra lokalsios reikšmės, nesprendžiantis bendramiestinių susisiekimo sistemos problemų.

Miesto vyr. architektas informavo, kad poveikio aplinkai vertinimo procedūros nebaigtos, projektiniams pasiūlymams Užsakovas dar nepritarė, o parengtų pasiūlymų viešinimo procedūros kol kas neatliktos. Dėl pasikeitusių objektyvių aplinkybių (didėjanti prognozuojama projekto įgyvendinimo kaina, grunto tyrimų rezultatai) gali keistis tiek tilto ir gatvės parametrai, tiek architektūrinė išraiška.

III. TARYBOS ARGUMENTAI

Atsižvelgiant į faktus, kad a) prašymą Rūmams pateikę subjektai nepateikė projekto sprendinių dokumentacijos, b) projekto autoriai atsisakė šią medžiagą pateikti ir c) posėdyje nedalyvavo projekto vadovas bei projekto transporto dalies autoriai, Taryba neturėjo objektyvių galimybių įvertinti projekto kaip nedalomos visumos atitikimo architektūros kokybės kriterijams. Taryba turėjo galimybę įvertinti tik viešai skelbiamą projekto architektūrinę – inžinerinę koncepciją ir jos sprendinių atitikimą architektūros kokybės kriterijams.

Taryba nevertino projektuojamo tilto vietos parinkimo, gatvės trasos. Šis klausimas Tarybos nuomone turi būti skiriamas užsakovui – Klaipėdos miesto savivaldybės administracijai.

Taryba atkreipia dėmesį, kad dalis pareiškėjų prašyme nurodytų klausimų (pvz. dėl įvykusio viešojo pirkimo procedūrų) turi būti dedikuojami Klaipėdos miesto savivaldybės administracijai, planuojančiai ir vystančiai projektus, o ne įvykusio viešojo pirkimo dalyviams ar konkrečių projektų rengėjams.

Tarybos narių nuomone, tiltas yra reikalingas, tačiau tiek projektuojamo tilto, tiek gatvės parametrai kelia rimtų abejonių. Būtent planuojamų statinių fiziniai parametrai Tarybos nuomone yra aspektas, kurį būtina peržiūrėti.

Tarybos nuomone, *urbanistinio integralumo* aspektu projekto sprendiniai neatitinka nustatyto reikalavimo. Tiltos pakėlimo konstrukcijos savo dydžiu yra nekontekstualios, nemasteliškos. Tarybos narių nuomone, projektuojama 4 eismo juostų gatvė urbanistiškai yra neintegralus sprendinys –

komplikuotos jungtys su 2 eismo juostų Bangų ir Danės gatvėmis nesudaro sklandžios susisiekimo sistemos, dėl neišvengiamų „butelio kaklelių“ ties sankryžomis su esamomis 2 eismo juostų gatvėmis suplanuota 4 eismo juostų Bastionų gatvė neatliks savo funkcijos.

Vertinant tilto estetinę išraišką ir vientisos architektūrinės idėjos aspektą, Tarybos nariai sutiko, kad siūlomi tilto architektūriniai – konstrukciniai sprendiniai dėl asociacijų su uosto kranais yra tinkami uostamiesčio kontekste. Projektuojamos gatvės sprendinių atitikimo estetikos kriterijui Taryba negalėjo įvertinti dėl medžiagos trūkumo.

Vertinant pristatytą architektūrinę – konstrukcinę koncepciją atitikties darnaus vystymosi principui, Tarybos nariai sutarė, kad sprendiniai neatitinka nustatyto kriterijaus. Deklaruojama tilto lokali reikšmė, tačiau projektuojama 4 eismo juostų gatvė. Toks sprendinys nėra pėstiesiems ir dviratininkams draugiškas elementas darnaus judumo prasme, nepaisant projektuojamų pėsčiųjų ir dviračių takų. Atkreiptas dėmesys, kad koncepcijoje vaizduojamos nereguliuojamos pėsčiųjų perėjos neatitinka Susisiekimo ministerijos vykdomos strategijos dėl nereguliuojamų perėjų panaikinimo tokio pločio gatvėse.

Nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimo požiūriu Tarybos narių nuomone sprendiniai neatitinka nustatyto kriterijaus. Tiltu vertikali konstrukcija vizualiai dominuoja senamiesčio kontekste, o dėl suplanuotos 4 eismo juostų gatvės planuojamas griauti pastatas Bangų g. 11, istoriškai formuojantis vieną iš Bangų – Baltikalnio g. sankryžos kampų.

Sprendinių racionalumo, įvertinus statinio projektavimo ir projekto realizavimo kainos santykio optimalumo kriterijaus, Tarybos narių nuomone, parengta architektūrinė – inžinerinė koncepcija neatitinka. Tarybos narių nuomone, projektuojama gatvė dėl nepakankamai argumentuoto pločio, o tiltas dėl pakėlimo mechanizmo tipo ir pakeliamos dalies ilgio yra vertintini kaip nepagrįsti. Judančios tilto dalies ilgis turėtų būti pagrįstas atsižvelgiant į planuojamos Danės upėje laivybos mastus ir laivų tipus.

Funkcionalios pastato struktūros kūrimo kriterijus nagrinėjamo klausimo atveju negali būti taikomas, nes projektuojamas ne pastatas, o inžineriniai statiniai.

Inovatyvumo požiūriu pateiktos architektūrinės – konstrukcinės Taryba nevertino dėl medžiagos trūkumo.

IV. TARYBOS IŠVADA. REKOMENDACIJOS

Tarybos nuomone, pateikti Bastionų g. su tiltu architektūrinės – konstrukcinės koncepcijos sprendiniai neatitinka daugumos iš nustatytų architektūros kokybės kriterijų.

Rekomendacijos:

1. Peržiūrėti tilto ir gatvės fizinius parametrus, įvertinant paaiškėjusias objektyvias aplinkybes – didėjančią prognozuojamą projekto įgyvendinimo kainą, grunto tyrimo rezultatus, prognozuojamus ir esamus eismo srautus bei jų struktūrą.
2. Peržiūrėti poreikį projektuoti iki 500 kartų per metus pakeliamą tiltą, atsižvelgiant į planuojamos laivybos mastus Danės upe, taip pat prognozuojamą laivų tipą. Jei prognozuojamas motorinių (ne burinių) laivelių eismas, o dėl nepakankamo gylio burinių laivų eismas nebus įmanomas praktiškai, rekomenduojama projektuoti ne pakeliamą, o pasukamą tiltą. Pasukamas tiltas netaptų vizualiniu svetimkūniu istorinės miesto dalies kontekste.
3. Judančios tilto dalies plotis turi būti pagrįstas, atsižvelgiant į Danės upėje planuojamos laivybos mastus ir laivų tipus bei dydžius.

4. Rengiant projekto sprendinius didesnę dėmesį ir prioritetą teikti pėsčiųjų ir dviratininkų poreikiui, užtikrinant sklandžias jungtis su krantinėmis, saugias gatvės perėjas, formuojant labiau humaniškas gatvės prieigas.
5. Siekiant mažinti galima neigiamą poveikį nekilnojamajam kultūros paveldui rekomenduojama projektuoti 2 eismo juostų gatvę.
6. Siekiant didesnio urbanistinio integralumo su aplinka rekomenduojama projektuoti 2 eismo juostų gatvę ir tiltą, tokiu būdu suformuojant sklandžias jungtis su esamomis gatvėmis ir tolygaus pločio gatvių tinklą.
7. Taryba rekomenduoja tilto ir gatvės sprendinius pagrįsti esamos miesto transporto sistemos stebėsenos (monitoringo) rezultatais.
8. Tarybos nariai rekomenduoja Klaipėdos miesto savivaldybės administracijai atsisakyti vyraujančios ydingos praktikos ir architektūrinių, urbanistinių projektų planavimą bei vykdymą deleguoti administracijos Urbanistinės plėtros departamentui, turinčiam šioms funkcijoms atlikti tinkamų specialistų ir kvalifikacijų, o tokių projektų finansinių, ekonominių, procedūrinių klausimų sprendimą pagal kompetenciją deleguoti Investicijų ir ekonomikos departamentui. Ši universali rekomendacija aktualė daugumos mieste planuojamų objektų atveju.

Posėdžio pirmininkas

Laimonas Bogušas

Posėdžio sekretorė

Liuda Bartkienė